

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelma

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Valintaesitys

7.11.2023 Dnro: EURA 2021/901260/09
02 01 01/2023/ESAVO

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

LISÄ - Lisäarvoa maaseutualueiden kehittämiseen korkean osaamisen luontolähtöisillä palveluilla

Hakijan virallinen nimi

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

Hakemusnumero

901260

Saapumispäivämäärä

06.11.2023

Alkamispäivämäärä

01.01.2024

Päätymispäivämäärä

30.04.2026

Viranomainen

Etelä-Savon maakuntaliitto

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Uudistuva ja osaava Suomi ohjelman 2021-2027
kevään 2023 JTF haku

Hakuilmoituksen tunnus

ESALII-007

Käsittelijä

Miia Maarit Eveliina Pekkanen

Toimintalinja

7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Erityistavoite

7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Tukimuoto

Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

LISÄ – Lisäarvoa maaseutualueiden kehittämiseen korkean osaamisen luontolähtöisillä palveluilla- hankkeen tavoitteena on lisätä osaamista luontolähtöisistä menetelmistä, vahvistaa luontolähtöisten menetelmien roolia hyvinvointialan koulutus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa, kehittää korkean osaamisen luontolähtöisiä – konsepteja yhdessä alalla jo toimivien ja sinne aikovien yritysten kanssa sekä brändätä eteläsavolainen korkean osaamisen luontolähtöinen yrittäjyys- ja kehittämistoiminta kansallisesti ja kansainvälisesti.

Luontolähtöisiä menetelmiä on jo pitkään ollut käytössä yksittäisten yritysten tuottamina palveluina, erityisesti matkailutoimialalla. Hyvinvointipalveluiden kirjo on kuitenkin ollut hyvin laajaa sisältäen muun muassa ohjattua luonnossa liikkumista, luontojoogaa tai eläinavusteisia palveluita, kuten ratsastus ja kotieläinpihat. Luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden laajemman hyödyntämisen esteenä on ollut tiedon puute näiden menetelmien käyttömahdollisuuksista sekä palveluiden profiloituminen enemmän viihteellisiksi tai virkistyspalveluiksi, kuin korkean osaamisen hyvinvointipalveluiksi. Hyvinvointipalveluiden vaikuttavuuden mittaaminen on nyt kehittynyt ja sitä hyödyntämällä luontolähtöisten menetelmien tasoa ja uskottavuutta on mahdollista nostaa.

Hanke edistää kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa ja osaltaan parantaa pk-yritysten kasvu-, kansainvälistymis-, markkinointi- ja innovointivalmiuksia sekä -edellytyksiä tukemalla yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista. Hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista sekä kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja. Hanke tukee ja edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa. Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa.

Hankkeen kohderyhmänä ovat yritykset, jotka ovat kiinnostuneita luontolähtöisistä menetelmistä tai joilla on jo kokemusta niistä. Yritykset voivat toimia jo luontolähtöisiä palveluja tarjoten, mutta liiketoiminnan kasvuun on tarvetta. Hankkeeseen tavoitellaan yhteensä 30 yritystä.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 on otettu käyttöön oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, JTF (Just Transition Fund). JTF:llä vastataan vähähiilisen siirtymän aiheuttamiin sosioekonomisiin ja ympäristöllisiin haittavaikutuksiin työllisyyden ja kestävien aluetalouksien turvaamiseksi. Etelä-Savo kohdistaa toimenpiteensä yritystoiminnan ja osaamisen kehittämiseen ja tukeen. Tämän hankkeen toiminta vastaa erityisesti seuraaviin JTF tavoitteisiin: Turvealalta poistuvien työpaikkojen korvaaminen sekä Maaseudun asuttuna pitäminen ja elinkeinojen vahvistaminen. Tavoitteena on jarruttaa poismuuttoa maakunnasta ja ehkäistä maaseudun autioitumista lisäämällä luontolähtöisten menetelmien osaamista, uskottavuutta ja liiketoimintaa.

Toimenpiteet:

1. Hankkeessa järjestetään tilaisuudet kohderyhmään kuuluville, joissa lisätään osaamista luontolähtöisistä menetelmistä. Konkreettisesti tämä tarkoittaa tiedon jakamista eri menetelmistä ja niistä saatuja kokemuksia.
2. Hankkeessa tuetaan luontolähtöisten menetelmien kehittämistä vaikuttaviksi hyvinvointipalveluiksi i hyödyntämällä uusinta tietoa ja uusimpia menetelmiä luonnon hyvinvointivaikutusten mittaamiseen ja hyvinvointipalveluiden vaikuttavuuden mittaamiseen.
3. Brändätään eteläsavolainen korkean osaamisen luontolähtöinen yrittäjyys- ja kehittämistoiminta vahvan viestintä- ja mainoskampanjan avulla.
4. Palveluliiketoiminnan laajentaminen luontolähtöisiin hyvinvointipalveluihin yrityksissä, jotka eivät vielä tarjoa näitä palveluita
5. Eteläsavolaisen luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden kansainvälisten kilpailuetujen kasvattaminen

Hankkeen kesto on 2,5 vuotta ja hankkeessa toimii projektipäällikkö sekä kolme asiantuntijaa. Hankkeen henkilöstöllä on vahva hyvinvoinnin, kehittämistoiminnan ja tutkimuksen, liiketoiminnan ja markkinoinnin asiantuntijuus sekä osaaminen.

Hankkeen tuloksina eteläsavolainen luontolähtöisten palveluiden imago on kirkastunut. Luontolähtöiset palvelut nähdään vaikuttavina hyvinvointipalveluina. Myös kuluttajille on kasvanut tietoisuus luontolähtöisistä menetelmistä sekä niiden hyödynnettävyydestä vaikuttavan hyvinvoinnin edistämisessä. Hankkeen tuloksena maaseudun elinvoima on kasvanut, henkilöiden taloudellinen pärjääminen on kasvanut ja uusia työpaikkoja on syntynyt. Jo luontolähtöisiä menetelmiä käyttävien yrittäjien liiketoiminta on kasvanut ja luontolähtöisten menetelmien käytöstä kiinnostuneiden henkilöiden määrä on lisääntynyt. Hankkeen toimenpiteiden seurauksena syntyy uusia yrittäjyys- ja työmahdollisuuksia, joiden myötä voidaan ainakin osin korvata aiemmin turpeen käytöstä aiheutuneita suoria ja välillisiä ansionmenetyksiä.

Hankkeen prosessia arvioidaan koko hankkeen toteutusaikana itsearvioinnin menetelmin sekä hankkeeseen perustetun ohjausryhmän toimesta. Osallistuvilta yrityksiltä kartoitetaan tyytyväisyyttä hankkeen toimintaan sekä hankkeen vaikutuksista heidän toimintaansa: ovatko he ottaneet käyttöön uusia luontolähtöisiä menetelmiä, ovatko palvelut olleet vaikuttavia, onko uusia yrityksiä ja työpaikkoja syntynyt ja millaiset tulevaisuuden näkemykset on osallistujilla hankkeen loppuvaiheessa.

Hankkeen toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteet ovat:

1. Luontolähtöiset menetelmät ja benchmarking. Kohderyhmä: Yrittäjät luontolähtöisessä palveluliiketoiminnassa.

Tavoitteet:

- Sitoutetaan yritykset hankkeeseen
- Lisätään tietoa ja osaamista luontolähtöisistä hyvinvointipalveluista
- Edistetään benchmarkingia vertaistapaamisten kautta
- Tunnistetaan eteläsavolaisten luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden erityispiirteitä

Konkreettinen toiminta:

- Toteutetaan kohdennettuja markkinointitoimenpiteitä hankkeen yritysten ja tapahtumiin osallistujien määrän lisäämiseksi.
- Järjestetään kolme tilaisuutta kohderyhmälle, joissa jaetaan tietoa eri menetelmistä ja niistä saaduista kokemuksista.
- Alustetaan tilaisuudet ja järjestetään työpajat keskustelua varten luontolähtöisten menetelmien erityispiirteistä Etelä-Savossa.

2. Liiketoiminnan kehittäminen. Kohderyhmä: Yrittäjät luontolähtöisessä palveluliiketoiminnassa.

Tavoitteet:

- Kasvatetaan liikevaihtoa ja parannetaan palvelukonsepteja olemassa oleville yrityksille.
- Vahvistetaan maakunnallisia vahvuuksia eri palvelusisällöissä.

Konkreettinen toiminta:

- viestintä ja tilaisuuksien markkinointi
- Suunnitellaan ja toteutetaan työpajasarja, joka keskittyy olemassa olevien palvelujen kehittämiseen. Hankkeessa tuetaan luontolähtöisten menetelmien kehittämistä vaikuttaviksi hyvinvointipalveluiksi hyödyntämällä uusinta tietoa ja uusimpia menetelmiä luonnon hyvinvointivaikutusten mittaamiseen ja hyvinvointipalveluiden vaikuttavuuden mittaamiseen.
- Mallinnetaan toimiva luontolähtöinen hyvinvointipalvelu, joka on monistettavissa laajemmaksi konseptiksi alueella
- Järjestetään kilpailuedun kirkastamiseen ja palveluliiketoiminnan brändäämiseen liittyviä työpajoja

Tämä osuus on de-minimis alaista toimintaa. Tähän osallistuvat yritykset aloittavat ja lopettavat prosessin yksilöllisesti, kestoltaan tämä osuus on 20 tuntia per yritys.

3. Brändäys ja viestintä. Kohderyhmät: Kaikki kohderyhmät.

Brändätään eteläsavolainen korkean osaamisen luontolähtöinen yrittäjyys- ja kehittämistoiminta vahvan viestintä- ja mainoskampanjan avulla

Tavoitteet:

- Kehitetään vahva brändi luontolähtöiselle yrittäjyydelle Etelä-Savossa.
- Vahvistetaan luontolähtöisten menetelmien mielikuvaa palveluna.

Konkreettinen toiminta:

- Luodaan visuaalinen brändi-identiteetti ja markkinointimateriaalit
- Käytetään mainonnan ja viestinnän keinoja luontolähtöisten menetelmien mielikuvan vahvistamiseen

- Käynnistetään vahva viestintä- ja mainoskampanja luontolähtöisten palvelujen puolesta

4. Palveluliiketoiminnan laajentaminen. Kohderyhmä: Yrittäjät ilman luontolähtöistä palveluliiketoimintaa

Tavoitteet:

- Laajennetaan luontolähtöisiä hyvinvointipalveluita osaksi yritysten muuta liiketoimintaa
- Lisätään tietoisuutta luontolähtöisistä hyvinvointipalveluista

Konkreettinen toiminta:

- Tukea yrittäjiä luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden integroimiseksi osaksi liiketoimintaa
- Edistetään sivutoimista suuntautumista luontolähtöisiin hyvinvointipalveluihin alueella
- Kehitetään liiketoimintamallit tapausesimerkkien avulla markkinointimuotoilun ja tuotteistuksen menetelmiä hyödyntäen

Tämä osuus on de-minimis alaista toimintaa. Tähän osallistuvat yritykset aloittavat ja lopettavat prosessin yksilöllisesti, kestoaltaan tämä osuus on 20 tuntia per yritys.

5. Eteläsavolaisen luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden kansainvälisten kilpailuetujen kasvattaminen

Tavoitteet:

Hankkeessa rakennetaan pohjaa yhteistyölle pohjoismaiseen, luontolähtöisiä hyvinvointipalveluita tuottaviin yhdistyksiin ja yhteisöihin, joiden parhaita käytäntöjä ja oppeja jaetaan hankkeeseen osallistuville. Hankkeessa järjestetään tutustumismatka. Kohteena on mahdollisesti Nordic Nature Health Hub, ja hanke Nordic Nature Health Hub | Externwebben (slu.se) ,tai New research on nature-based health entrepreneurs - Luleå University of Technology (ltu.se). Näihin matkakohteisiin varataan hankkeen flat rate 40% osuudesta yhteensä 20 000€.

Yhteistyön rakentamisen lisäksi tutustumismatka toimii kansainvälisten luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden benchmarkkauksessa, jolloin eteläsavolaisen korkean osaamisen luontolähtöisten palveluiden kilpailuedut voidaan paremmin tunnistaa, ja korostaa niiden roolia yritysten kansainvälisessä markkinoinnissa.

Konkreettinen toiminta:

- Tutustumismatka (hankehenkilöstö flat rate, halukkaat yritykset omakustanteisesti)
- Raportin laatiminen eteläsavolaisen korkean osaamisen luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden erityispiirteistä
- Matkan jälkeen 2 kpl työpajoja, joissa yritysten kansainvälisiä kilpailuetuja kirkastetaan

Lisätietoja hakemuksesta

Hakija on käynyt keskustelua useiden yritysten kanssa hankkeeseen liittyvien de minimis-toimenpiteisiin osallistumisesta. Hakemuksessa on liite yrityksistä.

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat

Kustannusmalli	Flat rate 40 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	351 737	351 737	
Flat rate 40 % kehittäminen	140 695	140 695	
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	492 432	492 432	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	393 945	393 945	80,00
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	98 487	98 487	20,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	492 432	492 432	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on ohjelman ja erityistavoitteen 7 ja JTF-siirtymäsuunnitelman mukainen. Hakemuksessa kuvatut toimenpiteet ovat älykkään erikoistumisen strategian mukaisia hyvinvointialan ja matkailun kehittämisen näkökulmasta.

LISÄ – Lisäarvoa maaseutualueiden kehittämiseen korkean osaamisen luontolähtöisillä palveluilla- hankkeen tavoitteena on lisätä osaamista luontolähtöisistä menetelmistä, vahvistaa luontolähtöisten menetelmien roolia hyvinvointialan koulutus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa, kehittää korkean osaamisen luontolähtöisiä – konsepteja yhdessä alalla jo toimivien ja sinne aikovien yritysten kanssa sekä brändätä eteläsavolainen korkean osaamisen luontolähtöinen yrittäjyys- ja kehittämistoiminta kansallisesti ja kansainvälisesti.

Luontolähtöisiä menetelmiä on jo pitkään ollut käytössä yksittäisten yritysten tuottamina palveluina, erityisesti matkailutoimialalla. Hyvinvointipalveluiden kirjo on kuitenkin ollut hyvin laajaa sisältäen muun muassa ohjattua luonnossa liikkumista, luontojoogaa tai eläinavusteisia palveluita, kuten ratsastus ja kotieläinpihat. Luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden laajemman hyödyntämisen esteenä on ollut tiedon puute näiden menetelmien käyttömahdollisuuksista sekä palveluiden profiloituminen enemmän viihteellisiksi tai virkistyspalveluiksi, kuin korkean osaamisen hyvinvointipalveluiksi. Hyvinvointipalveluiden vaikuttavuuden mittaaminen on nyt kehittynyt ja sitä hyödyntämällä luontolähtöisten menetelmien tasoa ja uskottavuutta on mahdollista nostaa. Hankehakemus kuvaa toimenpiteet konkreettisesti.

Hankkeen tuloksena luontolähtöisten hyvinvointipalveluiden merkitys alueen liiketoiminnassa kasvaa. Tätä voidaan mitata suoraan yritysten liikevaihdon kautta tai tarkastelemalla alalla täysi- ja osapäiväisesti työskentelevien henkilöiden määrää. Välilliset vaikutukset liittyvät maaseudun elinvoiman kasvattamiseen mm. työllisyysvaikutusten kautta.

Luontolähtöiset palvelut kasvavat nopeasti sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Toistaiseksi yksikään maakunta ei ole selkeästi profiloitunut alan hyvinvointipalveluihin keskittyvänä maakuntana, vaikka erilaisia hankkeita on tehty laajasti ympäri Suomea. Parhaassa tapauksessa, Etelä-Savo pystyy mm. luontoarvojen,

tutkitun vaikuttavuuden ja maakuntastrategian kautta nousemaan kansalliseksi edelläkävijäksi alalla. Lisäksi luontolähtöiset hyvinvointipalvelut kasvavat kiinteäksi osaksi alueen muuta maaseudullista toimintaa, kuten maataloutta, ohjelmapalveluita ja matkailuliiketoimintaa.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hakemus on käsitelty maakuntaliiton arviointiryhmässä 10.8.2023 ja hankeryhmässä 16.8.2023, joissa on puollettu hankkeen rahoittamista. Hanke on yleisten ja erityisten valintaperusteiden mukainen ja on saanut arvioinnissa riittävän määrän pisteitä.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä